

Brussel, 19.4.2016
COM(2016) 179 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

EU-actieplan inzake e-overheid 2016-2020

Voor een snellere digitalisering van overheidsdiensten

{SWD(2016) 108 final}
{SWD(2016) 109 final}

1. INLEIDING

E-overheid ondersteunt administratieve processen, verbetert de kwaliteit van diensten en vergroot de interne efficiëntie van de overheidssector. Digitale publieke dienstverlening zorgt voor minder administratieve lasten voor bedrijven en burgers door de interactie met overheidsdiensten sneller, efficiënter, gemakkelijker, transparanter en goedkoper te maken. Daarnaast kan het gebruik van digitale technologieën als integraal onderdeel van moderniseringsstrategieën van de overheden verdere economische en sociale voordelen opleveren voor de samenleving als geheel¹. De digitalisering van de overheid is een belangrijke sleutel tot het welslagen van de eengemaakte markt.

De actieplannen inzake e-overheid² zijn politieke instrumenten geweest om de modernisering van overheidsdiensten in de gehele Europese Unie te bevorderen. Zij hebben bijgedragen aan de coördinatie en de samenwerking tussen lidstaten en de Commissie en tot gemeenschappelijke acties op het gebied van e-overheid geleid.

Uit de resultaten van de evaluatie van het laatste actieplan inzake e-overheid 2011-2015³⁴ blijkt dat het actieplan⁵ op Europees en nationaal niveau een positief effect op de ontwikkeling van e-overheid heeft gehad. Het heeft bijgedragen aan de coherentie van nationale e-overheidsstrategieën en aan de uitwisseling van beste praktijken en de interoperabiliteit van oplossingen tussen lidstaten. Het heeft met name geleid tot de ontwikkeling van technologische hulpmiddelen die van cruciaal belang zijn om de toegang tot en het gebruik van overheidsdiensten te vergemakkelijken. Burgers en bedrijven profiteren echter nog niet ten volle van de digitale diensten die overal in de EU probleemloos beschikbaar zouden moeten zijn.

Door op EU-niveau gezamenlijke inspanningen te leveren, kan de beschikbaarheid en het gebruik van e-overheidsdiensten toenemen, wat leidt tot snellere, goedkopere en gebruikersgerichte digitale overheidsdiensten. Probleemloze grensoverschrijdende en digitale overheidsdiensten dragen bij aan het concurrentievermogen en maken de EU aantrekkelijker om in te investeren⁶ en in te wonen.

In de Strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa⁷ wordt de lancering van een nieuw actieplan inzake e-overheid voor de periode 2016-2020 aangekondigd dat bedoeld is om bestaande digitale knelpunten in de digitale eengemaakte markt uit de weg te ruimen en een verdere versnippering in het kader van de modernisering van overheidsdiensten, te voorkomen. Dit EU-actieplan inzake e-overheid moet een instrument worden om de inspanningen te bundelen. Hoewel lidstaten hun eigen strategieën en activiteiten nastreven, wordt in dit actieplan (op basis van een gedeelde langetermijnvisie) een aantal beginselen

¹ Aanbeveling van de Raad over digitale overheidsstrategieën, OESO, 2014.

² Het i2010-actieplan inzake e-overheid 2006-2010 en het actieplan inzake e-overheid 2011-2015.

³ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/mid-term-evaluation-e-government-action-plan-2011-2015-implementation-smart-2012-006020>

⁴ Werkdocument van de diensten van de Commissie inzake de evaluatie bij de mededeling over het EU-actieplan inzake e-overheid 2016-2020.

⁵ COM(2010) 743 definitief.

⁶ Overeenkomstig het investeringsplan voor Europa: http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment_en

⁷ COM(2015) 192 final.

uiteengezet waaraan toekomstige initiatieven moeten voldoen zodat ze de aanzienlijke voordelen opleveren die e-overheid bedrijven, burgers en ook de overheidsdiensten zelf te bieden heeft.

Het actieplan voorziet in een dynamische en flexibele aanpak, om in te spelen op de snel veranderende omgeving⁸. Afgezien van de maatregelen in dit actieplan kunnen er nog verdere maatregelen worden voorgesteld door de Commissie of de belanghebbenden, inclusief de lidstaten. Alle door de Commissie geleide maatregelen zullen worden voorbereid in overeenstemming met de normen van de Commissie voor betere regelgeving.

Het actieplan zal fungeren als een katalysator om de moderniseringsinspanningen van de overheidssector en de middelen op het gebied van e-overheid te coördineren. Er is voor het actieplan niet voorzien in een specifiek budget of financieringsinstrument, maar het actieplan zal desalniettemin bijdragen aan de coördinatie van financieringsbronnen en begeleidende maatregelen waarover de lidstaten in het kader van verschillende EU-programma's⁹ kunnen beschikken.

2. VISIE EN ONDERLIGGENDE BEGINSELEN

De regeringen van de lidstaten streven er reeds lang naar om open, flexibel en meewerkend te zijn in hun betrekkingen met burgers en bedrijven, waarbij ze e-overheid gebruiken om hun efficiëntie en effectiviteit te verhogen en de publieke dienstverlening constant te verbeteren¹⁰.

Aan het actieplan ligt de volgende visie ten grondslag:

Overheidsdiensten en overheidsinstellingen in de Europese Unie moeten uiterlijk in 2020 open, efficiënte en inclusieve instellingen zijn die alle burgers en bedrijven in de EU gepersonaliseerde, gebruikersvriendelijke, volledig digitale overheidsdiensten bieden over de grenzen heen. Er wordt gebruikgemaakt van een innovatieve aanpak om betere diensten te ontwikkelen en te leveren in overeenstemming met de behoeften en vragen van burgers en bedrijven. Overheidsdiensten gebruiken de nieuwe digitale mogelijkheden om de interactie met belanghebbenden en met elkaar te vergemakkelijken.

Door de toegankelijkheid van gegevens en diensten tussen overheidsdiensten binnen en buiten de grenzen te vergroten, wordt de efficiëntie ervan vergroot en het vrije verkeer van bedrijven en burgers vergemakkelijkt. Het leven van burgers is in toenemende mate digitaal geworden, waardoor de verwachtingen van de prestaties van overheidsdiensten zijn toegenomen¹¹. Gebruikers willen begrijpen hoe de dienst werkt¹² en verwachten meer transparantie. Door zich bij de besluitvorming toegankelijk te tonen en betrekkingen aan te

⁸ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/mid-term-evaluation-e-government-action-plan-2011-2015-implementation-smart-2012-006020>

⁹ Waaronder de Connecting Europe Facility (CEF), het ISA²-programma (interoperabiliteitsoplossingen voor Europese overheidsdiensten), Horizon 2020, de Europese structuur- en investeringsfondsen, het programma "Justitie" en het steunprogramma voor structurele hervormingen.

¹⁰ Ministeriële verklaring van Malmö over e-overheid (2009).

¹¹ EU-benchmarkverslag inzake e-overheid 2014.

¹² EU-benchmarkverslag inzake e-overheid 2015.

gaan met belanghebbenden¹³, worden overheidsdiensten bovendien betrouwbaarder en meer controleerbaar. Daarnaast kan het toegankelijk maken van gegevens en diensten van de overheidssector aan derde partijen, in volledige overeenstemming met het rechtskader voor de bescherming van persoonsgegevens en privacy, bijdragen aan groei en concurrentievermogen.

Bij de te lanceren initiatieven in het kader van dit actieplan dient rekening te worden gehouden met de volgende onderliggende beginselen, die krachtig worden gesteund door belanghebbenden¹⁴:

- Digitaal by default: overheidsdiensten moeten als voorkeursoptie hun diensten (inclusief machineleesbare informatie) digitaal leveren (en tegelijkertijd andere kanalen openhouden voor degenen die digitale informatie niet willen of kunnen gebruiken). Daarnaast moeten overheidsdiensten via één contactpunt of een onestopshop en via verschillende kanalen worden geleverd.
- Eenmaligheidsbeginsel: overheidsdiensten moeten ervoor zorgen dat burgers en bedrijven dezelfde informatie maar één keer aan een overheidsdienst hoeven te verstrekken. Overheidskantoren treffen maatregelen om (indien dit is toegestaan) deze gegevens intern te hergebruiken, met inachtneming van de gegevensbeschermingsregels, zodat burgers en bedrijven niet te maken krijgen met extra administratieve lasten.
- Inclusiviteit en toegankelijkheid: overheidsdiensten moeten digitale dienstverlening ontwikkelen die standaard inclusief is en inspeelt op de verschillende behoeften, bijvoorbeeld die van ouderen en personen met een handicap¹⁵.
- Openheid en transparantie: overheidsdiensten moeten onderling informatie en gegevens uitwisselen en burgers en bedrijven toegang geven tot hun eigen gegevens om deze te controleren en te corrigeren; gebruikers in staat stellen om administratieve processen te volgen die op hen betrekking hebben; samenwerken met en zich openstellen voor belanghebbenden (zoals bedrijven, onderzoekers en non-profitorganisaties) bij de ontwikkeling en levering van diensten.
- Standaard grensoverschrijdend: overheidsdiensten moeten relevante digitale dienstverlening over de grenzen heen beschikbaar maken en voorkomen dat er verdere versnippering ontstaat, en zo mobiliteit binnen de eengemaakte markt vergemakkelijken.
- Standaard interoperabiliteit: overheidsdiensten moeten zodanig zijn opgezet dat zij op de hele eengemaakte markt en over organisatorische compartimentering heen probleemloos kunnen werken, gebaseerd op het vrije verkeer van gegevens en digitale diensten in de Europese Unie.
- Betrouwbaarheid en beveiliging: Alle initiatieven moeten verder gaan dan de strikte naleving van het rechtskader inzake gegevensbescherming en privacy, en IT-

¹³ Aanbeveling van de Raad over digitale overheidsstrategieën, OESO, 2014.

¹⁴ <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/contributions-and-preliminary-trends-public-consultation-egovernment-action-plan-2016-2020>

¹⁵ Een voorstel voor een richtlijn inzake webtoegankelijkheid (COM(2012) 721) is momenteel in behandeling bij de medewetgevers.

beveiliging, door deze elementen in de ontwerpfase te integreren. Dit zijn belangrijke voorwaarden om het vertrouwen in en het gebruik van digitale diensten te vergroten.

Overheden, overheidsinstanties, bedrijven en gebruikers weten zelf het beste wat ze nodig hebben. Zij moeten, afhankelijk van hun behoeften, volledig vrij kunnen kiezen tussen systemen en technologieën, gedistribueerde of gecentraliseerde ontwerpen, zolang de interoperabiliteitsvereisten volledig worden geëerbiedigd.

3. BELEIDSPRIORITEITEN

In de strategie voor de digitale eengemaakte markt worden de strategische doelstellingen uiteengezet om "het overheidsbestuur te moderniseren, grensoverschrijdende interoperabiliteit te realiseren en de interactie met de burgers te vergemakkelijken", om zo de digitale transformatie van overheidsdiensten in de lidstaten en de Commissie te versnellen. Met het oog op deze beleidsprioriteiten bevat het actieplan concrete maatregelen om de tenuitvoerlegging van bestaande wetgeving en het daarmee samenhangende gebruik van online-overheidsdiensten te versnellen.

3.1. Moderniseren van overheidsdiensten met behulp van ICT, door essentiële digitale hulpmiddelen te gebruiken

Moderne en efficiënte overheidsdiensten moeten instaan voor snelle en hoogkwalitatieve diensten voor burgers en een ondernemingsvriendelijk klimaat, zoals in de recente jaarlijkse groeianalyses¹⁶ is erkend. Overheidsdiensten moeten hun backoffices aanpassen, bestaande procedures en diensten heroverwegen en opnieuw ontwerpen, en hun gegevens en diensten openstellen voor andere overheden en, voor zover mogelijk, voor bedrijven en het maatschappelijk middenveld.

Deze inspanningen moeten steunen op essentiële digitale hulpmiddelen. Digitale overheidsdiensten moeten voortbouwen op gemeenschappelijke en herbruikbare oplossingen en diensten die zijn gebaseerd op overeengekomen normen en technische specificaties, om zo hun ontwikkelingskosten en implementatietijd te verminderen en de interoperabiliteit te vergroten. Via het Europese interoperabiliteitskader wordt in de hele Europese Unie een gemeenschappelijk begrip van interoperabiliteit gewaarborgd¹⁷. Grensoverschrijdende investeringen kunnen veel baat hebben bij deze interoperabiliteit.

Er wordt momenteel gewerkt aan de overgang van de overheidsdiensten van de lidstaten naar volledige e-aanbestedingen, het gebruik van contractenregisters en interoperabele elektronische handtekeningen¹⁸. Met het centraal stellen van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument, e-Certis en e-facturering en een gecoördineerde aanpak om nationale systemen voor e-aanbestedingen te ontwikkelen, is het de bedoeling dat ondernemingen uiterlijk in 2018 in de hele Europese Unie elektronisch kunnen inschrijven op overheidsopdrachten en dat e-facturering uiterlijk in 2019 door overheidsdiensten in de EU wordt aanvaard.

¹⁶ Jaarlijkse groeianalyse 2015 en 2016.

¹⁷ In 2016 bekend te maken herzien Europees interoperabiliteitskader.

¹⁸ COM(2015) 192 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>

Alle overheden moeten verdere inspanningen leveren om het gebruik van elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt te bespoedigen (eIDAS-diensten¹⁹). In bedrijven die digitale technologieën gebruiken (zoals in het bankwezen en de financiële wereld, e-handel en de deeleconomie) en in de overheidssector (met name op het Europese e-justitieportaal) worden daarnaast verdere maatregelen genomen om het grensoverschrijdende en sectoroverstijgende gebruik van elektronische identificatie (eID), inclusief mobiel-ID, en vertrouwensdiensten (in het bijzonder e-handtekeningen, website-authenticatie en diensten voor online geregistreerde bezorging) te bespoedigen. De Commissie zal tevens bekijken of er behoefte is aan het gemakkelijker gebruik van identificatie op afstand en beveiligde authenticatie bij financiële diensten voor consumenten²⁰.

Het hergebruik van open diensten en technische bouwstenen (zoals eID, e-handtekeningen, e-levering en e-facturering) door lidstaten is essentieel voor de interoperabiliteit. De beschikbaarheid van deze diensten wordt momenteel gegarandeerd door middelen uit de Connecting Europe Facility (CEF), maar het is nodig om de beschikbaarheid ervan en de duurzaamheid op lange termijn ook na dit financieringsprogramma te garanderen. De Commissie komt daarom met plannen voor het waarborgen van de duurzaamheid ervan na 2020.

Maatregelen	Streefdatum
De Commissie zal:	
1. de overgang van lidstaten naar volledige e-aanbestedingen en het gebruik van contractenregisters ondersteunen.	2019
2. het gebruik van eIDAS-diensten, waaronder eID en e-handtekeningen, bespoedigen.	2016
3. de duurzaamheid op lange termijn van de grensoverschrijdende digitaaldiensteninfrastructuur garanderen.	2018

Zoals aangekondigd in de strategie voor de digitale eengemaakte markt, is de Commissie van plan om eind 2016 een herzien Europees interoperabiliteitskader voor te stellen en zal zij het gebruik ervan door nationale overheden ondersteunen, om zo de interoperabiliteit van overheidsdiensten in de EU te versterken.

Er zijn verdere inspanningen nodig om het gebruik te garanderen van bestaande Europese en internationale normen en technische specificaties, evenals van nieuwe specificaties die in het kader van het plan voor prioritaire ICT-normen worden ontwikkeld. De Commissie zal samen met de lidstaten de ontwikkeling van een prototype voor een Europese catalogus van ICT-normen voor overheidsopdrachten coördineren, die de interoperabiliteit bij het verkrijgen van

¹⁹ Verordening (EU) nr. 910/2014.

²⁰ http://ec.europa.eu/finance/consultations/2015/retail-financial-services/index_en.htm

digitale oplossingen ondersteunt, omdat het hiermee mogelijk wordt om in openbare aanbestedingen gemeenschappelijke ICT-normen en -profielen op te nemen.

Maatregelen	Streefdatum
De Commissie zal:	
4. een herziene versie van het Europese interoperabiliteitskader presenteren en het gebruik ervan door nationale overheden ondersteunen.	2016-2019
5. de ontwikkeling van een prototype voor een Europese catalogus van ICT-normen voor overheidsopdrachten coördineren.	2017

Met het oog op haar eigen digitale transformatie en om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voor EU-overheidsdiensten zijn vastgelegd, zal de Europese Commissie ook een aantal concrete maatregelen nemen.

De Commissie zal in het kader van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (Refit) bij de herziening van het bestaande acquis betreffende de interne markt en/of het opstellen van nieuwe voorstellen bijzondere aandacht schenken aan de interoperabiliteit en aan de voordelen die een doeltreffend gebruik van digitale technologieën kan bieden. Het doel is onnodig ingewikkelde, op papier gebaseerde of elkaar overlappende processen (bijv. een veelheid aan contactpunten, verslagleggingsprocessen, gegevensuitwisselingen of systeemvereisten) te voorkomen.

Met het oog op haar eigen digitale transformatie zal de Commissie haar gegevens bekendmaken op het EU-opendataportaal²¹ (en de gegevens hierop worden weer meegenomen in het Europese opendataportaal²²), operationele bouwstenen zoals digitaaldiensteninfrastructuren waar nodig delen en hergebruiken en de herziene versie van het Europese interoperabiliteitskader toepassen. De Commissie zal het beginsel "digitaal by default" geleidelijk invoeren bij de online-interactie met externe belanghebbenden en daarbij gebruikmaken van eIDAS-diensten (in 2018), e-facturering (in 2018) en e-aanbestedingen (in 2019). Om de administratieve lasten te beperken, zal de Commissie daarnaast bij haar interacties met leveranciers en begunstigden van subsidies geleidelijk zorgen voor de uitrol van het eenmaligheidsbeginsel. Verder zal zij de mogelijkheden onderzoeken om dit beginsel bij andere belanghebbenden te introduceren. De Commissie zal onderzoeken wat het gevolg is als het beginsel "geen erfenis" (d.w.z. regelmatige vernieuwing van IT-systemen en -technologieën om gelijke tred te houden met de steeds maar weer veranderende omgeving en de ontwikkeling van technologie) bij overheidsdiensten wordt ingevoerd.

Maatregelen	Streefdatum
6. De Commissie zal de gemeenschappelijke bouwstenen, zoals de digitaaldiensteninfrastructuren in het kader van de CEF, gebruiken en het Europese interoperabiliteitskader volgen. Zij zal stapsgewijs het beginsel "digitaal by default" en het eenmaligheidsbeginsel	2016-2019

²¹ <http://open-data.europa.eu/nl/data/>

²² <http://data.europa.eu/europeandataportal>

invoeren, evenals e-facturering en e-aanbestedingen, en het gevolg onderzoeken van een mogelijke invoering van het beginsel "geen erfenis".	
---	--

Er kunnen aanvullende initiatieven worden genomen die gericht zijn op het verminderen van de administratieve lasten en het verbeteren van de efficiëntie en effectiviteit van overheidsdiensten, door de digitale dienstverlening op behoeften te baseren en gebruikersvriendelijk te maken, of door gegevens en diensten tussen overheidsdiensten te hergebruiken (met inachtneming van gegevensbeschermings- en privacyregels).

Andere initiatieven kunnen gericht zijn op de ontwikkeling van nieuwe gemeenschappelijke bouwstenen bovenop de bestaande bouwstenen²³, op de ondersteuning van het gebruik ervan en op het aanmoedigen van het gebruik en het delen van cloud-, gegevens- en informatica-infrastructuren. Tot de initiatieven kunnen tevens de bevordering van het gebruik van big data of het internet van de dingen behoren, bijvoorbeeld voor gegevensintensieve diensten en op feiten gebaseerde beleidsvorming, waarbij de uitvoering en handhaving door geschikte infrastructuur wordt ondersteund. Een gedeelde cloudinfrastructuur voor e-overheidsdiensten kan door schaalvoordelen belangrijke besparingen opleveren, de tijd die nodig is om diensten op de markt te brengen verkorten en de toegankelijkheid van gegevens en diensten van overheidsdiensten verbeteren. Het Europese cloudinitiatief²⁴ zorgt niet alleen voor een infrastructuur voor de wetenschap, maar biedt overheidsdiensten ook toegang tot een ongeziene hoeveelheid gegevens en rekenkracht om op alle niveaus (lokaal, nationaal en op EU-niveau) betere diensten te leveren.

3.2. *Het realiseren van grensoverschrijdende mobiliteit met interoperabele digitale overheidsdiensten*

De eengemaakte markt van de EU kan zonder grensoverschrijdende digitale overheidsdiensten niet doeltreffend werken. Dergelijke diensten vergemakkelijken de toegang tot markten, vergroten het vertrouwen in de eengemaakte markt en stimuleren de concurrentie op de eengemaakte markt. Overheidsdiensten dienen via volledige elektronische dienstverlening bedrijven te helpen om op de eengemaakte markt online over grenzen heen te opereren, de toegang tot informatie in het kader van het ondernemings- en vennootschapsrecht in de EU te vergemakkelijken en bedrijven te helpen om in andere lidstaten zaken te doen, uit te breiden en te opereren.

Om deze beleidsprioriteiten te realiseren is een aantal concrete maatregelen opgenomen in dit actieplan, zodat aan de realisatie van bedrijfsvriendelijke grensoverschrijdende overheidsdiensten kan worden bijgedragen en de mobiliteit van burgers kan worden ondersteund.

Informatie, advies, mechanismen voor probleemoplossing, contactpunten en procedures met betrekking tot de eengemaakte markt vormen momenteel geen eenheid, maar zijn uiteenlopend, onvolledig, onvoldoende onderling verbonden en niet altijd

²³ Zoals eID, e-handtekeningen, e-levering, e-facturering en e-vertaling.

²⁴ Het Europese cloudinitiatief – bouwen aan een concurrerende data- en kenniseconomie in Europa.

gebruikersvriendelijk: dit is zowel het geval op EU- als op nationaal niveau. Gebruikers hebben daarom moeite de juiste informatie en benodigde hulp te vinden. De Commissie komt daarom met "één digitale toegangspoort", gebaseerd op bestaande portalen, contactpunten en netwerken, om alle diensten voor informatie, bijstand en oplossingen die nodig zijn om efficiënt over de grenzen heen te opereren, uit te breiden, te verbeteren en te stroomlijnen, en gebruikers in staat te stellen om de meest gebruikte nationale procedures volledig online af te handelen.

De Commissie zal van het Europese e-justitieportaal een onestopshop maken waarmee toegang wordt geboden tot informatie over Europese justitie en Europese gerechtelijke procedures in de lidstaten. Dit houdt voor het jaar 2016 in dat instrumenten voor rechtstreekse communicatie tussen burgers en gerechtelijke instanties (e-Codex) in bedrijf zullen worden gesteld en dat online gezocht kan worden op de ECLI, de identificatiecode voor jurisprudentie. Daarnaast worden in het kader van het meerjarenactieplan 2014-2018 voor de Europese e-justitie verdere maatregelen doorgevoerd.

Samen met de lidstaten werkt de Commissie verder aan het opzetten van de verplichte koppeling van de ondernemingsregisters van alle lidstaten²⁵, om via het Europese e-justitieportaal toegang te bieden tot bepaalde informatie over ondernemingen die in de lidstaten zijn geregistreerd en ervoor te zorgen dat alle betrokken ondernemingsregisters in de EU op een veilige en betrouwbare manier elektronisch met elkaar kunnen communiceren. Door de transparantie en actuele informatie over ondernemingen zal het vertrouwen in de eengemaakte markt toenemen en zullen de administratieve lasten voor bedrijven verminderen.

De Commissie zal tevens verder werken aan de onderlinge elektronische koppeling van insolventieregisters om de transparantie en rechtszekerheid op de interne markt te vergroten²⁶. Bij Verordening (EU) nr. 2015/848 worden lidstaten verplicht om uiterlijk in 2018 hun eigen nationale elektronische insolventieregisters op te zetten, die in 2019 met elkaar moeten zijn verbonden en vervolgens via het Europese e-justitieportaal beschikbaar zullen worden gesteld.

Een beter gebruik van digitale middelen zou het voor ondernemingen gemakkelijker en minder omslachtig maken om in de verschillende stadia van de levenscyclus van het bedrijf te voldoen aan ondernemingsrechtelijke eisen. Naast haar voorstel inzake eenpersoonsvennootschappen zal de Commissie, in het kader van een initiatief zoals in de strategie voor de eengemaakte markt is vastgelegd, zich ook beraden over extra manieren²⁷ om het gebruik van digitale oplossingen gedurende de hele levenscyclus van een onderneming te vergemakkelijken, met name met betrekking tot de

²⁵ Richtlijn 2012/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2012 tot wijziging van Richtlijn 89/666/EEG van de Raad en Richtlijnen 2005/56/EG en 2009/101/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de koppeling van centrale, handels- en vennootschapsregisters betreft (PB L 156 van 16.6.2012, blz. 1).

COM(2015) 192 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>

²⁶ Zoals is vereist bij Verordening (EU) nr. 2015/848 betreffende insolventieprocedures (herschikking).

²⁷ Zoals beschreven in de mededeling van de Commissie "De eengemaakte markt verbeteren: meer mogelijkheden voor mensen en ondernemingen", COM(2015) 550 final, blz. 5.

onlineregistratieprocedures en de elektronische indiening van bedrijfsdocumenten en - informatie ²⁸ in ondernemingsregisters, ook in een grensoverschrijdende context.

De Commissie komt ook met wetgeving om het elektronische systeem voor de registratie en betaling van de btw uit te breiden naar de grensoverschrijdende onlineverkoop van fysieke goederen door bedrijven aan consumenten, om zo de administratieve lasten - die een van de belangrijkste knelpunten vormen voor bedrijven die grensoverschrijdend opereren - te beperken.

Zoals aangekondigd in de strategie voor de digitale eengemaakte markt, zal er in 2016 samen met de lidstaten een grootschalig proefproject van start gaan om het eenmaligheidsbeginsel bij de grensoverschrijdende interactie tussen bedrijven en overheden in te voeren.

Daarnaast zal de Commissie één Europees loket creëren, waarmee het eenmaligheidsbeginsel ook voor rapportagedoeleinden in het zeevervoer kan worden gebruikt. In een breder verband werkt de Commissie aan maatregelen die de digitalisering van vervoersdocumenten voor alle vervoerswijzen en de aanvaarding daarvan door overheidsinstanties moeten bevorderen.

Maatregelen	Streefdatum
De Commissie zal:	
7. met een voorstel voor één digitale toegangspoort komen.	2017
8. van het Europese e-justitieportaal een onestopshop voor informatie over Europese justitieaangelegenheden maken.	2016
9. samen met de lidstaten de verplichte koppeling van de ondernemingsregisters van alle lidstaten opzetten.	2017
10. de elektronische onderlinge verbinding van insolventieregisters verder ontwikkelen.	2019
11. met een initiatief komen om het gebruik van digitale oplossingen gedurende de hele levenscyclus van een onderneming te vergemakkelijken.	2017
12. een wetgevingsvoorstel indienen om het elektronische systeem voor de registratie en betaling van de btw uit te breiden.	2016
13. een proefproject starten voor bedrijven om het eenmaligheidsbeginsel te gebruiken.	2016
14. voor verslagleggingsdoeleinden één loket realiseren voor het zeevervoer en de digitalisering van vervoersdocumenten bespoedigen.	2018

Om de grensoverschrijdende mobiliteit van burgers te bevorderen, zal de Commissie zorgen voor elektronische uitwisseling van gegevens betreffende de sociale zekerheid (EESSI), zodat

²⁸ Zie ook COM(2015) 550, blz. 5.

de socialezekerheidsdiensten in 32 landen met elkaar kunnen worden verbonden²⁹. Met de EESSI wordt beoogd de rechten van burgers beter te beschermen door de elektronische uitwisseling van persoonlijke socialezekerheidsgegevens tussen de bevoegde overheidsdiensten van de lidstaten in de EU mogelijk te maken.

De Commissie zal daarnaast het Europees portaal voor beroepsmobiliteit (Eures) verder ontwikkelen door meer diensten aan werkzoekenden en werkgevers aan te bieden, de integratie tussen systemen van openbare diensten voor arbeidsvoorziening en het portaal te bevorderen en profielen van werkzoekenden (cv's) uit te wisselen³⁰. Dit zal de mobiliteit van werkzoekenden in de EU vergemakkelijken.

De Commissie zal de lidstaten tevens steunen bij het ontwikkelen van e-gezondheidsdiensten. Deze diensten maken het op basis van de door het e-gezondheidsnetwerk³¹ vastgestelde richtsnoeren en de oplossingen voor telegeneeskunde en telemonitoring mogelijk om grensoverschrijdend elektronische recepten uit te wisselen, met name met het oog op de succesvolle behandeling door Europese referentienetwerken³². Verder ondersteunt de Commissie de werkzaamheden van het e-gezondheidsnetwerk aan een verslag en aan richtsnoeren over de elektronische toegang van burgers tot hun gezondheidsgegevens.

Maatregelen De Commissie zal:	Streefdatum
15. de opbouw van het systeem voor de elektronische uitwisseling van gegevens betreffende de sociale zekerheid voltooiën.	2019
16. het Europees portaal voor beroepsmobiliteit (Eures) verder ontwikkelen.	2017
17. de lidstaten ondersteunen bij het ontwikkelen van grensoverschrijdende e-gezondheidsdiensten.	2016 - 2018

Toekomstige initiatieven in het kader van deze prioriteit kunnen gericht zijn op de probleemloze grensoverschrijdende dienstverlening aan burgers, bij mijlpalen in hun leven (zoals het veranderen van baan, verhuizen, of trouwen), en aan bedrijven, om het hen gemakkelijker te maken om zaken te doen, uit te breiden of te opereren in andere lidstaten. Verdere initiatieven in het kader van deze prioriteit zouden gericht kunnen zijn op een betere kwaliteit van bestaande e-overheidsdiensten voor burgers en bedrijven uit andere lidstaten.

3.3. Het vergemakkelijken van digitale interactie tussen overheidsdiensten en burgers/bedrijven om hoogkwalitatieve overheidsvoorzieningen te bieden

De nieuwe digitale omgeving biedt mogelijkheden om de interactie van burgers, bedrijven en niet-gouvernementele organisaties met overheidsdiensten gemakkelijker te maken.

²⁹ Het gaat om 28 lidstaten in de EU, Zwitserland en 3 landen van de Europese Economische Ruimte (EER): Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

³⁰ Het doel van Eures is informatie, advies en diensten te verlenen op het gebied van werving en arbeidsbemiddeling ("job-matching") aan werkzoekenden en werkgevers, en aan iedere burger die wil profiteren van het beginsel van vrij verkeer van personen.

³¹ Richtsnoeren voor datasets voor elektronische recepten, ten behoeve van de elektronische uitwisseling in het kader van grensoverschrijdende Richtlijn 2011/24/EU.

³² Overeenkomstig artikel 12 van Richtlijn 2011/24/EU betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg.

Hoogwaardige openbare dienstverlening heeft een positieve invloed op het concurrentievermogen en op plaats waar geïnvesteerd wordt. Uit recent onderzoek blijkt dat deze hoogwaardige openbare dienstverlening gemakkelijker geleverd kan worden als bedrijven, burgers en onderzoekers meer bij het ontwerp en het aanbod ervan betrokken worden en waar nodig suggesties voor verbeteringen kunnen geven. Dit leidt tot minder bureaucratie, meer gebruiksgemak en lagere leveringskosten.

Door gegevens en diensten van de overheidssector toegankelijk te maken en het hergebruik ervan door derde partijen te vergemakkelijken met inachtneming van het beginsel "betrouwbaarheid en beveiliging", kunnen overheidsdiensten bovendien nieuwe mogelijkheden voor kennis, groei en werkgelegenheid creëren. Als overheidsdiensten hun gegevens toegankelijk maken, worden zij transparanter, staan zij sterker als zij rekenschap afleggen en verkleint de afstand tot de burger.

Met het oog op deze beleidsprioriteiten zal de Commissie burgers en bedrijven in de EU hoogwaardige, toegankelijke onlinediensten bieden en haar websites omvormen tot thematische websites die gericht zijn op de gebruiker. De manier waarop de Commissie online met burgers omgaat, zal aanzienlijk veranderen door deze relevante, coherente en kostenefficiënte websites. De transparantie zal toenemen, net als de betrokkenheid en de participatie van burgers en bedrijven bij EU-programma's en beleidsvorming.

Om de interactie van de burger met de overheid te vergemakkelijken, zal de Commissie nagaan of het eenmaligheidsbeginsel voor burgers ook in een grensoverschrijdende context kan worden toegepast, met inachtneming van het rechtskader inzake gegevensbescherming en privacy.

In het kader van het Europese cloudinitiatief³³ zal de Commissie een platform voor overheidsinstanties oprichten om de toegankelijkheid van hun gegevens en dienstverlening te vergroten, om het beginsel "overheid als dienstverlener" in de EU vorm te geven.

Er is steeds meer vraag van burgers en bedrijven naar toegang tot hoogwaardige, interoperabele en herbruikbare gegevens om nieuwe diensten te leveren, met name op het gebied van ruimtelijke gegevens. Het gebruik van ruimtelijke gegevens voor stadsplanning, ruimtelijke ordening, verkeersplanning en wetenschappelijke doeleinden kan tot innovaties leiden die inspelen op maatschappelijke behoeften, bijvoorbeeld om milieuschade te beperken. In dit verband zal de Commissie de ontwikkeling van eindgebruikerstoepassingen stimuleren, waaronder specifieke toepassingen op EU-niveau, om op een efficiëntere manier de via de infrastructuur voor ruimtelijke informatie (Inspire) verstrekte gegevens van burgers en bedrijven te verzamelen en voor de beleidsvorming en -uitvoering op EU-niveau te gebruiken, met name met betrekking tot het bevorderen van de verslaglegging en de naleving³⁴. Dit zal leiden tot een betere op feiten gebaseerde beleidsvorming en e-overheidsprocessen ondersteunen waarvoor hoogwaardige ruimtelijke gegevens nodig zijn

³³ Het Europese cloudinitiatief – bouwen aan een concurrerende data- en kenniseconomie in Europa.

³⁴ Richtlijn 2007/2/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2007 tot oprichting van een infrastructuur voor ruimtelijke informatie in de Gemeenschap (PBL 108 van 25.4.2007, blz. 1). (Het verslag staat binnenkort op de website <http://inspire.ec.europa.eu/>).

(bijv. kadasters, kaarten, gebouwen, parken, beschermde gebieden, gebieden met natuurrisico's, enz).

Maatregelen De Commissie zal:	Streefdatum
18. nagaan of het mogelijk is het eenmaligheidsbeginsel voor burgers in een grensoverschrijdende context toe te passen.	2019
19. de uitrol en het gebruik van de gegevensinfrastructuur in het kader van de Inspire-richtlijn versnellen.	2016-2020
20. haar websites veranderen om de betrokkenheid en participatie van burgers en bedrijven bij EU-programma's en beleidsvorming te vergroten.	2018

Toekomstige initiatieven die verder nog in het kader van deze prioriteit voorgesteld kunnen worden, dienen burgers, bedrijven en het maatschappelijk middenveld te betrekken om samen te werken aan het ontwerp, de productie en de levering van overheidsdiensten en de interactie tussen overheidsdiensten en bedrijven en burgers te vergemakkelijken. Andere nieuwe initiatieven kunnen gaan over het verzamelen van gegevens uit om het even welke bron, en het hergebruik door andere (publieke of private) actoren van gegevens en diensten van de overheidssector om nieuwe, innovatieve diensten te creëren. Daarnaast kunnen initiatieven gericht zijn op het vergroten van de transparantie van overheidsdiensten, aangezien het contact met en de participatie van belanghebbenden naar verwachting de verantwoordingsplicht zal vergroten, het vertrouwen zal vergroten en de mogelijkheden voor corruptie zal verminderen.

4. DE UITVOERING VAN HET ACTIEPLAN

Dit actieplan bevat maatregelen die in 2016 en 2017 van start zullen gaan. Om de doelstellingen in de hierboven genoemde beleidsprioriteiten te verwezenlijken en mee te evolueren met de snel veranderende technologische omgeving, kunnen nog meer maatregelen nodig zijn.

De Commissie kan nieuwe maatregelen voorstellen om EU-wetgeving uit te voeren of gemeenschappelijke acties te starten. Belanghebbenden (inclusief een groep lidstaten) kunnen daarnaast in het kader van het actieplan inzake e-overheid maatregelen voorstellen via een interactief digitaal platform, met name voor verschillende mijlpalen in het leven.

De Commissie zal verder een "stuurgroep voor het actieplan inzake e-overheid" opzetten en voorzitten, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor hun respectieve nationale e-overheidsstrategieën. De stuurgroep wordt belast met het beheer van het actieplan (maar niet met de individuele maatregelen in het actieplan) en zal tijdens de gehele duur van het actieplan met name de nieuwe maatregelen erin beoordelen en selecteren en de doeltreffende uitvoering en monitoring van de maatregelen in het kader van het

actieplan coördineren. Indien een voorgestelde maatregel resulteert in een initiatief van de Commissie, dan moet het voldoen aan de vereisten voor betere regelgeving³⁵.

De maatregelen in dit actieplan inzake e-overheid kunnen alleen daadwerkelijk worden uitgevoerd als er op alle bestuursniveaus sprake is van een gezamenlijke inzet en een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de Commissie en de lidstaten.

³⁵ Conform de richtsnoeren voor betere regelgeving van de Commissie, SWD(2015) 111.